

Motion till riksdagen 2026/27:114

av **Magnus Oscarsson (KD)**

Ultraprocessad mat

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att det inom EU ska bli en enhetlig definition av ultraprocessad mat och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tydligare och tydligare klarnar bilden av ultraprocessad mat och dess verkningar på vår hälsa. Det finns studier som visar att ultraprocessad mat ökar risken för cancer, depression och demens och även ökar risken för förtida död.

Mycket av den forskning som motsäger riskerna med ultraprocessad mat finansieras av livsmedelsföretagen, inte olikt hur tobaksföretagen finansierade forskning som bagatelliserade rökningens konsekvenser.

Som konsument behöver man kunna få information om vilka livsmedel som är ultraprocessade. Sverige bör agera för att det inom EU ska bli en enhetlig definition av ultraprocessad mat som ett viktigt steg för att öka konsumentmakten. I dagsläget rymms både ohälsosamma och nyttiga alternativ i begreppet just utifrån att de har processats och detta skapar onödig förvirring. Den ohälsosamma ultraprocessade maten med högt innehåll av fett, socker och salt är ett stort hot mot folkhälsan och en definition är nödvändig.

När det gäller mat som kallas för ”ultraprocessad” finns det inte en helt tydlig definition idag. På Livsmedelsverkets hemsida kan man läsa följande:

Enligt Nova-systemet klassas så många olika sorters livsmedel som ”ultraprocessade” att det gör det svårt att säga att allt som räknas som ”ultraprocessat” är dåligt för hälsan. Läsk, frukostflingor, chark, butiksköpt fullkornsbröd, godis och en färdig pastasås klassas alla som ”ultraprocessade” enligt Nova-systemet, trots att de skiljer sig mycket vad gäller innehåll, hur de tillverkas och hur de påverkar hälsan.

(<https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/tillagning-forvaring-hallbarhet/tillagning/ultraprocessad-mat>)

Den så kallade NOVA-klassificeringen, som togs fram av ett par brasilianska forskare i näringslära år 2009, delar in livsmedel i fyra kategorier: Helt oprocessad eller minimalt processad mat, processade kulinariska livsmedel, processade livsmedel och ultraprocessade livsmedel.

Enligt denna modell är exempelvis naturell yoghurt ”minimalt processad”, men i själva verket är den hårt bearbetad av industrin. Sötad yoghurt klassas som ”ultraprocessad” trots att skillnaden processtekniskt är liten.

Med andra ord finns det en stor osäkerhet här och det saknas samsyn. Det finnas därmed goda skäl till att verka för en enhetlig definition av ultraprocessad mat för att hjälpa konsumenter att göra välgrundade och informerade val.

Magnus Oscarsson (KD)